TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. kovo 6 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – SESV 258 straipsnis – Apie Sąjungos teisės pažeidimus pranešančių asmenų apsauga – Direktyva (ES) 2019/1937 – 26 straipsnio 1 ir 3 dalys – Neperkėlimas į nacionalinę teisę ir nepranešimas apie perkėlimo priemones – SESV 260 straipsnio 3 dalis – Prašymas įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą – Sankcijos dydžio nustatymo kriterijai – Automatinis sunkumo koeficiento taikymas“

Byloje C-155/23

dėl 2023 m. kovo 14 d. pagal SESV 258 straipsnį ir 260 straipsnio 3 dalį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama J. Baquero Cruz ir A. Tokár,

ieškovė,

prieš

Vengriją, atstovaujamą M. Z. Fehér,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro šeštosios kolegijos pirmininko pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas T. von Danwitz, teisėjai A. Kumin ir I. Ziemele (pranešėja),

generalinis advokatas N. Emiliou,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: vengrų.

Sprendimą

1 Ieškiniu Europos Komisija Teisingumo Teismo prašo:

– pripažinti, kad, nepriėmusi 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305, 2019, p. 17) įgyvendinančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų ir apie jas nepranešusi Komisijai, Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 26 straipsnio 1 ir 3 dalis;

– įpareigoti Vengriją sumokėti Komisijai vienkartinę sumą, atitinkančią didesnę sumą iš šių dviejų:

  – 3 500 EUR vienkartinę sumą už dieną dauginant iš dienų, praėjusių nuo Direktyvoje 2019/1937 nustatyto perkėlimo termino pabaigos iki dienos, kai ši valstybė narė nutrauks pažeidimą, arba, jei pažeidimas nebus nutrauktas, – iki sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos, skaičiaus;

  – minimalią vienkartinę 980 000 EUR sumą;

– jeigu pirmoje įtraukoje nurodytas įsipareigojimų neįvykdymas tęsis iki sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos, įpareigoti Vengriją sumokėti Komisijai 13 650 EUR periodinę baudą už kiekvieną dieną nuo sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos iki Vengrijos įsipareigojimų pagal Direktyvą 2019/1937 įvykdymo dienos; ir

– priteisti iš Vengrijos bylinėjimosi išlaidas.

Teisinis pagrindas

Direktyva 2019/1937

2 Direktyvos 2019/1937 1 ir 33 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(1) <…> [P]otencialius pranešėjus nuo pranešimo apie jiems susirūpinimą keliančius dalykus ar įtarimus dažnai atgraso atsakomųjų veiksmų baimė. Šiuo atveju ir [Europos] Sąjungos, ir tarptautiniu lygmenimis vis labiau pripažįstama subalansuotos ir veiksmingos pranešėjų apsaugos užtikrinimo svarba;

<…>

(33) pranešimo teikėjams paprastai lengviau pranešti naudojantis vidaus kanalais, nebent jie turi priežasčių pranešti naudojantis išorės kanalais. Iš empirinių tyrimų matyti, kad dauguma pranešėjų linkę pranešti vidaus kanalais, organizacijoje, kurioje jie dirba. Vidaus pranešimų teikimas taip pat yra geriausias būdas užtikrinti, kad informacija patektų asmenims, kurie gali prisidėti prie ankstyvo ir veiksmingo viešajam interesui kylančios rizikos problemų sprendimo. Kartu pranešimo teikėjas turėtų galėti pasirinkti tinkamiausią pranešimo teikimo kanalą, priklausomai nuo konkrečių kiekvieno atvejo aplinkybių. <…>“

3 Šios direktyvos 1 straipsnyje numatyta:

„Šios direktyvos tikslas – veiksmingiau užtikrinti Sąjungos teisės ir politikos vykdymą konkrečiose srityse, nustatant bendrus minimalius standartus, kuriais užtikrinama asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, aukšto lygio apsauga.“

4 Šios direktyvos 8 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad privačiojo ir viešojo sektoriaus juridiniai subjektai, pasikonsultavę su socialiniais partneriais ir gavę jų sutikimą, jei tai numatyta pagal nacionalinę teisę, įdiegtų kanalus ir nustatytų procedūras vidaus pranešimų teikimui bei tolesniems veiksmams.

<…>

9. 1 dalis taikoma visiems viešojo sektoriaus juridiniams subjektams, įskaitant visus subjektus, kurie nuosavybės teise priklauso tokiam subjektui arba yra tokio subjekto kontroliuojami.

<…>“

5 Tos pačios direktyvos 23 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės nustato veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas, taikytinas fiziniams arba juridiniams asmenims, kurie:

<…>

c) iškelia nepagrįstas bylas 4 straipsnyje nurodytiems asmenims;

<…>“

6 Direktyvos 2019/1937 26 straipsnyje numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2021 m. gruodžio 17 d.

<…>

3. Valstybės narės, priimdamos 1 ir 2 dalyse nurodytas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Tokios nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstą.“

2023 m. komunikatas

7 Komisijos komunikato 2023/C 2/01 „Finansinės sankcijos, taikomos vykdant pažeidimo nagrinėjimo procedūras“ (OL C 2, 2023, p. 1; toliau – 2023 m. komunikatas) 3 ir 4 punktuose atitinkamai aptariama „periodinė bauda“ ir „vienkartinė suma“.

8 2023 m. komunikato 3.2 punktas, susijęs su sunkumo koeficiento taikymu apskaičiuojant už kiekvieną dieną mokamą periodinę baudą, suformuluotas taip:

„Pažeidimas, susijęs su tuo, kad valstybė narė <…> nepraneša apie priemones, kuriomis pagal teisėkūros procedūrą priimta direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, visada laikomas sunkiu. Siekdama baudos dydžiu atsižvelgti į konkrečias bylos aplinkybes, Komisija pažeidimo sunkumo koeficientą nustato remdamasi dviem parametrais: pažeistų arba neperkeltų Sąjungos taisyklių svarba ir pažeidimo poveikiu bendriesiems ir konkretiems interesams.

<…>“

9 Šio komunikato 3.2.2 punkte nustatyta:

„Kalbant apie pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį pareikštus ieškinius, kai apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones nepranešama iš viso, Komisija sistemingai taiko sunkumo koeficientą, lygų 10. Sąjungoje, kuri grindžiama teisinės valstybės principo laikymusi, visos teisėkūros procedūra priimamos direktyvos turi būti laikomos vienodai svarbiomis ir valstybės narės jas turi visiškai perkelti į nacionalinę teisę laikydamosi jose nustatytų terminų.

Jei pranešama tik apie dalį perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių, nustatant sunkumo koeficientą, kuris yra mažesnis nei 10, reikia atsižvelgti į trūkstamų perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių svarbą. Be to, galima atsižvelgti į pažeidimo poveikį bendriesiems ir konkretiems interesams <…>“

10 To paties komunikato 3.3 punkte „Trukmės koeficiento taikymas“ įtvirtinta:

„<…>

Trukmės koeficientas išreiškiamas daugikliu skalėje nuo 1 iki 3. Jis apskaičiuojamas taikant mėnesinį 0,10 dydį nuo pirmojo sprendimo priėmimo dienos arba nuo kitos dienos po atitinkamos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos.

<…>“

11 Šio komunikato 3.4 punkte „Valstybės narės mokumas“ suformuluotas taip:

„<…>

Sankcijų, kurios turi būti taikomos kaip atgrasymo priemonės, dydis skirsis priklausomai nuo valstybių narių mokumo. Šį atgrasomąjį poveikį atspindi koeficientas n. Jis apibrėžiamas kaip atitinkamos valstybės narės bendrojo vidaus produkto (BVP) <…> ir valstybių narių BVP vidurkio santykio, padauginto iš dviem lygaus svorinio daugiklio, ir atitinkamos valstybės narės gyventojų skaičiaus ir valstybių narių gyventojų skaičiaus vidurkio santykio, padauginto iš vienam lygaus svorinio daugiklio, svertinis geometrinis vidurkis. Atitinkamos valstybės narės mokumas, palyginti su kitų valstybių narių mokumu, apskaičiuojamas taip:

$$n\ factor = \left(\frac{GDP_n}{GDP_{avg}}\right)^{2/3} \times \left(\frac{Pop_n}{Pop_{avg}}\right)^{1/3}$$

<…>

<…> Komisija nusprendė peržiūrėti koeficiento n apskaičiavimo metodą, kuris dabar daugiausia grindžiamas valstybių narių BVP ir mažesne dalimi – jų gyventojų skaičiumi, t. y. demografiniu kriterijumi, kuriuo sudaromos sąlygos užtikrinti pagrįstą nuokrypį tarp įvairių valstybių narių. Jei apskaičiuojant koeficientą n atsižvelgiama į valstybių narių gyventojų skaičių, jam suteikiant vienos trečiosios svorį, skirtumai tarp valstybių narių n koeficientų, palyginti su skaičiavimu, grindžiamu tik valstybių narių BVP, pagrįstai sumažėja. Juo koeficientui n taip pat suteikiama stabilumo, nes mažai tikėtina, kad gyventojų skaičius kasmet labai skirsis. Valstybės narės BVP, priešingai, gali būti būdingi didesni metiniai svyravimai, ypač ekonomikos krizės laikotarpiais. Be to, kadangi atliekant skaičiavimą valstybės narės BVP vis dar tenka dviejų trečiųjų svoris, jis tebėra pagrindinis veiksnys vertinant jos mokumą.

<…>“

12 Šio komunikato 4.2 punkte nustatytas toks vienkartinės sumos apskaičiavimo metodas:

„Vienkartinė suma apskaičiuojama tokiu būdu, kuris iš esmės panašus į periodinės baudos apskaičiavimo metodą, t. y.:

– fiksuoto dydžio sumą dauginant iš sunkumo koeficiento,

– gautą rezultatą dauginant iš koeficiento n,

– gautą rezultatą dauginant iš dienų, kuriomis pažeidimas tęsiasi, skaičiaus <…>

<…>“

13 Šio komunikato 4.2.1 punkte nustatyta:

„Apskaičiuojant vienkartinę sumą, suma už dieną dauginama iš dienų, kuriomis pažeidimas tęsiasi, skaičiaus. Šis dienų skaičius nustatomas taip:

<…>

– ieškinių, pareikštų pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, atveju tai dienų skaičius nuo dienos, einančios po atitinkamoje direktyvoje nustatyto perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos, iki pažeidimo nutraukimo dienos, arba, jei pažeidimas nenutraukiamas, iki sprendimo pagal SESV 260 straipsnį paskelbimo dienos.

<…>“

14 To paties komunikato 4.2.2 punkte nurodyta:

„Apskaičiuodama vienkartinę sumą, Komisija taiko tą patį sunkumo koeficientą ir tą patį fiksuotą koeficientą n, kaip ir apskaičiuodama periodinę baudą.

Fiksuoto dydžio suma, taikoma vienkartinės sumos atveju, yra mažesnė nei periodinės baudos atveju. <…>

Fiksuoto dydžio suma, taikytina apskaičiuojant vienkartinę sumą, pateikta [I] priedo 2 punkte.

<…>“

15 To paties komunikato I priedo „Nustatant Teismui siūlomas finansines sankcijas naudojami duomenys“ 2 punkte numatyta, kad 2023 m. komunikato 4.2.2 skirsnyje nurodyta vienkartinės sumos fiksuoto dydžio suma yra 1 000 EUR už dieną, t. y. viena trečioji periodinės baudos fiksuoto dydžio sumos, o 3 punkte savo ruožtu numatyta, kad Vengrijai koeficientas n yra 0,35. I priedo 5 punkte šiai valstybei narei nustatyta minimali vienkartinė suma yra 980 000 EUR.

Ikiteisminė procedūra ir procesas Teisingumo Teisme

16 2022 m. sausio 27 d. Komisija išsiuntė Vengrijai oficialų pranešimą, jame priekaištavo nepranešus apie įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, reikalingas įsipareigojimams pagal Direktyvą 2019/1937 įvykdyti; jos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas baigėsi 2021 m. gruodžio 17 d. Vengrija 2022 m. kovo 18 d. ir gegužės 3 d. atsakymuose pranešė Komisijai, kad reikalingos nuostatos rengiamos, nes direktyvai perkelti į nacionalinę teisę reikia priimti vyriausybės nutarimą, kuriame tos nuostatos būtų išdėstytos. Šį įstatymą buvo numatyta priimti 2022 m. lapkričio mėn. pabaigoje.

17 Negavusi paskesnio pranešimo apie Direktyvos 2019/1937 perkėlimą į nacionalinę teisę, 2022 m. liepos 22 d. Komisija išsiuntė Vengrijai pagrįstą nuomonę, joje paragino per du mėnesius nuo minėtos nuomonės gavimo dienos įvykdyti įsipareigojimus pagal šią direktyvą.

18 2022 m. rugsėjo 13 d. Vengrija pranešė Komisijai apie 2013 m. įstatymą Nr. CLXV dėl skundų ir pranešimų dėl viešojo intereso gynimo ir Vyriausybės nutarimą Nr. 50/2013 (II.25) dėl viešojo administravimo organizacijų tarnybinės etikos valdymo sistemos ir interesų grupių atstovų priėmimo tvarkos; tomis nuostatomis į nacionalinę teisę iš dalies perkeliama Direktyva 2019/1937.

19 2022 m. rugsėjo 15 d. atsakyme į pagrįstą nuomonę Vengrija nurodė, kad rengiamas įstatymo projektas, kuriuo ši direktyva visiškai perkeliama į nacionalinę teisę.

20 Komisija laikėsi nuomonės, kad ši valstybė narė vis dar neįvykdė įsipareigojimų, todėl 2023 m. kovo 14 d. nusprendė pareikšti ieškinį Teisingumo Teisme.

21 2024 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu šios bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas, kol bus paskelbtas sprendimas byloje C-147/23. Paskelbus 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimą *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)* (C-147/23, EU:C:2024:346), tos pačios dienos Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu šios bylos nagrinėjimas buvo atnaujintas.

22 2024 m. rugsėjo 30 d. dokumentu Komisija pranešė Teisingumo Teismui, kad galima teigti, jog Vengrija užbaigė Direktyvos 2019/1937 perkėlimą į nacionalinę teisę 2023 m. liepos 24 d., t. y. tą dieną, kai įsigaliojo 2023 m. įstatymas Nr. XXV dėl skundų ir pranešimų dėl viešojo intereso gynimo ir 2023 m. birželio 8 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 225/2023, kuriuo paskiriamos valstybės institucijos, kurioms pavesta sukurti atskirą pranešimo apie piktnaudžiavimo atvejus sistemą. Todėl ši institucija atsisakė dalies savo ieškinio, t. y. reikalavimo skirti periodinę baudą, ir patikslino savo reikalavimą įpareigoti šią valstybę narę sumokėti vienkartinę sumą, t. y. prašė tuo pagrindu 2 040 500 EUR.

Dėl ieškinio

Dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį

Šalių argumentai

23 Komisija primena, kad pagal SESV 288 straipsnio trečią pastraipą valstybės narės privalo priimti teisės aktus, reikalingus direktyvoms perkelti į nacionalinę teisę per tose direktyvose nustatytus terminus, ir nedelsdamos apie juos pranešti.

24 Ši institucija pažymi, kad bet koks šių įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į valstybės narės padėtį pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui.

25 Šiuo atveju Vengrija nepriėmė šių nuostatų ir nepranešė Komisijai apie jų priėmimą iki 2022 m. liepos 22 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos.

26 Vengrija nurodo, kad 2023 m. įstatymas Nr. XXV buvo paskelbtas tų pačių metų gegužės 25 d. ir įsigaliojo 60-ąją dieną po šios datos. Ji pažymi, kad kaip tik tą dieną turėjo įsigalioti ir Vyriausybės nutarimas Nr. 225/2023, priimtas remiantis 2023 m. įstatymu Nr. XXV suteiktais įgaliojimais. Valstybė narė taip pat tvirtina, kad ėmėsi priemonių apie šį įstatymą pranešti Komisijai iš karto po jo paskelbimo (t. y. 2023 m. gegužės 26 d.). Todėl Vengrija mano, kad Direktyvos 2019/1937 perkėlimą į nacionalinę teisę užbaigė tą dieną, kai įsigaliojo šis įstatymas ir su juo susijęs Vyriausybės nutarimas Nr. 225/2023, todėl Komisijos ieškinys turi būti atmestas.

27 Vengrija taip pat nurodo, kad per ikiteisminę procedūrą pranešė Komisijai apie 2013 m. įstatymą Nr. CLXV kaip apie priemonę, kuria į nacionalinę teisę iš dalies perkeliama Direktyva 2019/1937. Šiuo klausimu, remdamasi 2020 m. liepos 16 d. Sprendimu *Komisija / Airija (Kova su pinigų plovimu)* (C-550/18, EU:C:2020:564), Vengrija teigia, kad tai, jog nacionalinės teisės nuostatose, apie kurias pranešta, nėra jokios nuorodos į šią direktyvą, netrukdo į jas atsižvelgti kaip į dalinio perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, nes nuoroda į ją yra tik formalumas.

28 Dublike Komisija nurodo, kad 2023 m. įstatymas Nr. XXV ir Vyriausybės nutarimas Nr. 225/2023, apie kuriuos Vengrija jai pranešė kaip apie teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2019/1937, dar nebuvo įsigalioję jo pateikimo dieną (t. y. 2023 m. liepos 12 d.).

29 Be to, kalbant apie galiojančių teisės aktų nuostatas, apie kurias Vengrija pranešė per ikiteisminę procedūrą, Komisija pažymi, kad valstybė narė jai nepateikė jokios atitikties lentelės. To dokumento svarba dar didesnė, kadangi nuostatos, apie kurias pranešta, įtvirtintos didelės apimties ir bendro pobūdžio teisės aktuose, ir Komisija vien dėl to negali įvertinti, ar jos yra tinkamos priemonės, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliamos Direktyvos 2019/1937 nuostatos.

30 Bet kuriuo atveju Komisija primena, kad direktyva į nacionalinę teisę turi būti perkelta aiškiu aktu, kuriame daroma nuoroda į ją. Tai nėra tik formalumas, nes tokia nuoroda leidžia teisių, kurias suteikia perkėlimo į nacionalinę teisę priemonė, turėtojams žinoti jos kilmę ir sukeliamas pasekmes.

31 Triplike Vengrija nurodo, kad 2023 m. birželio 14 d. nusiuntė Komisijai atitikties lentelę su nacionalinės teisės nuostatomis, kuriomis į ją perkeliama Direktyva 2019/1937.

32 Be to, vien dėl tos priežasties, kad nuostatose, apie kurias Komisijai pranešta, nėra nuorodos į šią direktyvą, ji negali daryti išvados, kad šios nuostatos nebuvo perkeltos į nacionalinę teisę arba apie jas nebuvo pranešta.

33 Galiausiai 2024 m. lapkričio 4 d. pastabose, pateiktose atsakant į 2024 m. rugsėjo 30 d. Komisijos pareikštus papildomus reikalavimus, valstybė narė nurodo, kad ši institucija negali palaikyti savo reikalavimo įpareigoti ją sumokėti vienkartinę sumą, atsižvelgiant į aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2019/1937, apie kuriuos jai buvo pranešta prieš priimant 2023 m. įstatymą Nr. XXV ir Vyriausybės nutarimą Nr. 225/2023.

Teisingumo Teismo vertinimas

34 Direktyvos 2019/1937 26 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog valstybės narės turėjo užtikrinti, kad įsigaliotų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, būtinos, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2021 m. gruodžio 17 d. Be to, šios direktyvos 26 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Pagal 26 straipsnio 3 dalį valstybės narės turi pateikti Komisijai minėtų nacionalinių nuostatų tekstą.

35 Kaip numatyta suformuotoje jurisprudencijoje, įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į padėtį valstybėje narėje, buvusią pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui pasibaigus, o į vėlesnius pakeitimus Teisingumo Teismas atsižvelgti negali (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

36 Be to, Teisingumo Teismas yra ne kartą nusprendęs, kad jei direktyvoje aiškiai numatyta valstybių narių pareiga užtikrinti, kad jos perkėlimo priemonėse būtų nuoroda į šią direktyvą arba tokia nuoroda būtų daroma jas oficialiai skelbiant, bet kuriuo atveju būtina, kad valstybės narės priimtų aiškų aptariamos direktyvos perkėlimo aktą (2024 m. kovo 14 d. Sprendimo *Komisija / Latvija (Europos elektroninių ryšių kodeksas)*, C-454/22, EU:C:2024:235, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

37 Nagrinėjamu atveju Komisija konstatavo, kad Vengrija nepranešė jai apie nuostatas, reikalingas Direktyvai 2019/1937 perkelti į nacionalinę teisę, todėl 2022 m. liepos 22 d. šiai valstybei narei nusiuntė pagrįstą nuomonę ir pasiūlė per du mėnesius nuo nuomonės gavimo dienos įvykdyti joje nustatytus įpareigojimus.

38 Kaip matyti iš šioje byloje Vengrijos pateikto atsiliepimo į ieškinį ir tripliko, iki šio termino pabaigos Vengrija nebuvo priėmusi šių nuostatų, vadinasi, ir apie jas nepranešė Komisijai.

39 Neginčytina, kad 2022 m. rugsėjo 13 d. Vengrija pranešė Komisijai apie 2013 m. įstatymą Nr. CLXV dėl skundų ir pranešimų dėl viešojo intereso gynimo ir Vyriausybės nutarimą Nr. 50/2013 (II.25); šiais teisės aktais į nacionalinę teisę iš dalies perkeliama Direktyva 2019/1937. Be to, ši valstybė narė atsakydama į pagrįstą nuomonę nurodė, kad direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę įstatymo projektas rengiamas.

40 Vis dėlto, pirma, reikia atsižvelgti į tai, kad Vengrija, nurodydama, jog Direktyvos 2019/1937 perkėlimas į nacionalinę teisę turi būti užbaigtas 2023 m., pripažįsta, kad visiškas jos perkėlimas į nacionalinę teisę nebuvo baigtas nei iki jos 26 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino (t. y. iki 2021 m. gruodžio 17 d.), nei iki pagrįstoje nuomonėje nurodyto termino pabaigos (t. y. iki 2022 m. rugsėjo 22 d.).

41 Antra, kalbant apie nacionalinės teisės nuostatas, apie kurias Komisijai pranešta per ikiteisminę procedūrą, atsižvelgiant į šio sprendimo 36 punkte nurodytą jurisprudenciją, aplinkybės, kad valstybės narės teisė, galiojusi prieš įsigaliojant Direktyvai 2019/1937, tos valstybės narės teigimu, jau buvo suderinama su šia direktyva, nepakanka, kad minėtai valstybei narei nebūtų taikoma pareiga perkelti minėtą direktyvą į savo teisės sistemą, taigi ir tokiam įsipareigojimų neįvykdymui pateisinti (2024 m. kovo 14 d. Sprendimo *Komisija / Latvija (Europos elektroninių ryšių kodeksas)*, C-454/22, EU:C:2024:235, 42 punktas).

42 Iš tiesų reikėtų priminti, kad direktyvos nuostatos turi būti įgyvendinamos neginčijamai privalomai ir konkrečiai, tiksliai ir aiškiai, kad būtų tenkinamas teisinio saugumo reikalavimas, pagal kurį tuo atveju, kai direktyva siekiama sukurti teisių privatiems asmenims, naudos gavėjai turi turėti galimybę sužinoti jų visumą (2022 m. gegužės 12 d. Sprendimo *U.I. (Netiesioginis atstovas muitinėje)*, C-714/20, EU:C:2022:374, 59 punktas).

43 Kadangi nacionalinės teisės nuostatose, apie kurias Vengrija pranešė per ikiteisminę procedūrą, nėra jokios nuorodos į Direktyvą 2019/1937, nėra pagrindo teigti, kad jos atitinka šio sprendimo ankstesniame punkte nurodytus reikalavimus.

44 Taigi, reikia konstatuoti, kad, per 2022 m. liepos 22 d. pagrįstoje nuomonėje nustatytą terminą nepriėmusi Direktyvą 2019/1937 įgyvendinančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų ir apie jas nepranešusi Komisijai, Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 26 straipsnio 1 ir 3 dalis.

Dėl pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį pateikto prašymo

Šalių argumentai

45 Nustatydama vienkartinės sumos dydį, Komisija rėmėsi 2023 m. komunikato 2 punkte nurodytais bendraisiais principais ir to komunikato 3 ir 4 punktuose nurodytu apskaičiavimo metodu. Konkrečiai kalbant, ši institucija nurodė, kad piniginės sankcijos dydis turi būti nustatomas remiantis pagrindiniais kriterijais, t. y. pažeidimo sunkumu, jo trukme ir būtinybe užtikrinti atgrasomąjį sankcijos poveikį, kad būtų išvengta pakartotinių pažeidimų.

46 Pirma, dėl pažeidimo sunkumo Komisija primena, kad pagal 2023 m. komunikatą taikytinas koeficientas yra ne mažesnis kaip 1 ir ne didesnis kaip 20. Ši institucija pažymi, kad pagal komunikato 3.2.2 punktą, kai apie nuostatas, kuriomis direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, nepranešama iš viso, Komisija sistemingai taiko sunkumo koeficientą, lygų 10, nes bet koks direktyvos neperkėlimas ir nepranešimas apie šias nuostatas yra tokio paties sunkumo, neatsižvelgiant į atitinkamos direktyvos nuostatų pobūdį.

47 Antra, dėl pažeidimo trukmės Komisija nurodo, kad vienkartinė suma apskaičiuojama pagal tai, kiek dienų tęsėsi pažeidimas. Ši trukmė apskaičiuojama pagal 2023 m. komunikato 4.2.1 punktą ir atitinka dienų skaičių nuo dienos, einančios po atitinkamos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos, iki pažeidimo nutraukimo dienos.

48 Trečia, kalbant apie kriterijų, susijusį su būtinybe užtikrinti sankcijos atgrasomąjį poveikį atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės mokumą, Komisija pažymi, kad jis išreikštas koeficientu n, kiekvienai valstybei narei nustatytu 2023 m. komunikato I priedo 3 punkte. Jo apskaičiavimas grindžiamas atitinkamos valstybės BVP ir Sąjungos vidutinio nacionalinio BVP santykiu, padaugintu iš tos valstybės gyventojų ir Sąjungos vidutinio nacionalinio gyventojų skaičiaus santykio. Pirmojo santykio svoris yra du trečdaliai, o antrojo – trečdalis. Pagal šį 3 punktą Vengrijai nustatytas koeficientas n yra 0,35.

49 Taigi, Komisija, remdamasi 2023 m. komunikato 4.2 punktu, siūlo taikyti sunkumo koeficientą 10 ir koeficientą n, lygų 0,35. Šių dviejų elementų sandauga turi būti padauginta iš vienkartinės fiksuoto dydžio sumos, nustatytos šio komunikato I priedo 2 punkte, t. y. 1 000 EUR, ir taip gaunama 3 500 EUR suma, kuri turi būti padauginta iš dienų, per kurias pažeidimas buvo tęsiamas, skaičiaus, kaip nurodyta šio komunikato 4.2.1 punkte. Komisija nurodo, kad šią vienkartinę sumą reikia įpareigoti sumokėti, jeigu ji viršija 980 000 EUR, t. y. minimalią vienkartinę sumą, Vengrijai nustatytą pagal 2023 m. komunikato I priedo 5 punktą.

50 Atsiliepime į ieškinį Vengrija visų pirma pažymi, kad Komisijos pasiūlymuose dėl vienkartinės sumos dydžio neatsižvelgiama į tai, kad, pirma, 2023 m. įstatymas Nr. XXV buvo paskelbtas tų pačių metų gegužės 25 d. ir, kaip ir Vyriausybės nutarimas Nr. 225/2023, turėjo įsigalioti 2023 m. liepos 24 d., taip užbaigiant Direktyvos 2019/1937 perkėlimą į nacionalinę teisę, ir kad, antra, apie galiojančių teisės aktų, kuriais ši direktyva iš dalies perkeliama į nacionalinę teisę, nuostatas Komisijai buvo pranešta per ikiteisminę procedūrą.

51 Antra, Vengrija nurodo lengvinančią aplinkybę, kad šiuo ieškiniu šios valstybės narės atžvilgiu buvo pirmą kartą pradėta įsipareigojimų neįvykdymo procedūra pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį.

52 Galiausiai tai, kad daugelis valstybių narių laiku neperkėlė Direktyvos 2019/1937 į nacionalinę teisę, rodo, kad priimant nuostatas dėl perkėlimo nacionalinėse teisinėse sistemose kyla didelių sunkumų.

53 Vengrija pirmiausia prašo atmesti Komisijos reikalavimus, o to prašymo nepatenkinus – sumažinti siūlomą vienkartinę sumą.

54 Dublike Komisija nurodo, kad Vengrija nepateikė jai atitikties lentelės, kai pranešė apie galiojančių teisės aktų nuostatas, kuriomis į nacionalinę teisę iš dalies perkeliama Direktyva 2019/1937, todėl ji negali įvertinti šių priemonių tinkamumo.

55 Be to, kadangi finansinės sankcijos turi būti nustatomos remiantis objektyviais kriterijais, ši institucija tvirtina, kad Vengrijos atsiliepime į ieškinį nurodytomis aplinkybėmis negalima pateisinti siūlomų sankcijų sumažinimo.

56 Triplike Vengrija pažymi, kad nustatydama piniginių sankcijų dydį Komisija negali neatsižvelgti į galiojančius teisės aktus, apie kuriuos jai yra pranešta. Komisijos požiūris neskatina valstybių narių iki visiško direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę nustatyti ir pranešti apie nacionalines nuostatas, kuriomis, nors ir priimtomis iki direktyvos priėmimo, ši bent iš dalies perkeliama į ją.

57 Dėl šių priežasčių Vengrija visų pirma prašo atmesti Komisijos ieškinį, o to prašymo nepatenkinus – sumažinti siūlomą vienkartinę sumą.

58 2024 m. rugsėjo 30 d. pareikštuose papildomuose reikalavimuose Komisija laikosi nuomonės, kad Direktyva 2019/1937 į nacionalinę teisę buvo visiškai perkelta 2023 m. liepos 24 d., todėl pakeičia prašomos vienkartinės sumos dydį. Ji siūlo laikyti, kad pažeidimas tęsėsi nuo 2021 m. gruodžio 18 d., t. y. kitos dienos po šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos, iki 2023 m. liepos 23 d., t. y. dienos prieš perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių įsigaliojimą. Iš to matyti, kad siūloma suma už dieną yra 3 500 EUR (10 × 0,35 × 1 000), o ją reikia padauginti iš dienų, kuriomis pažeidimas tęsėsi, skaičiaus, t. y. iš 583 dienos. Taigi prašoma vienkartinė suma yra 2 040 500 EUR.

59 2024 m. lapkričio 4 d. pateiktose pastabose dėl šių reikalavimų Vengrija primena triplike išdėstytą savo poziciją.

Teisingumo Teismo vertinimas

60 SESV 260 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, jog jeigu pagal SESV 258 straipsnį Komisija kreipiasi į Teisingumo Teismą, remdamasi tuo, kad atitinkama valstybė narė neįvykdė įsipareigojimo pranešti apie nuostatas, reikalingas pagal teisėkūros procedūrą priimtai direktyvai perkelti į nacionalinę teisę, ji gali, jei mano esant tai reikalinga, nurodyti vienkartinės sumos arba periodinės baudos, mokėtinų atitinkamos valstybės narės, dydį, kurį pagal aplinkybes laiko tinkamu. SESV 260 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nurodyta, kad jei Teisingumo Teismas nustato pažeidimą, jis gali paskirti atitinkamai valstybei narei sumokėti vienkartinę sumą arba periodinę baudą, neviršijančią Komisijos nurodyto dydžio, o pareiga mokėti įsigalioja Teisingumo Teismo sprendime nustatytą dieną.

61 Kadangi, kaip matyti iš šio sprendimo 44 punkto, nustatyta, kad pasibaigus 2022 m. liepos 22 d. pagrįstoje nuomonėje numatytam terminui Vengrija nebuvo nei priėmusi visų Direktyvą 2019/1937 į nacionalinę teisę perkeliančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, nei apie jas pranešusi Komisijai, konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas patenka į SESV 260 straipsnio 3 dalies taikymo sritį.

62 Be to, reikia priminti, kad SESV 260 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto mechanizmo tikslas – ne vien paskatinti valstybes nares kuo greičiau nutraukti įsipareigojimų nevykdymą, kuris, nesant tokios priemonės, galėtų tęstis, bet ir supaprastinti ir pagreitinti piniginių sankcijų skyrimo procedūrą, taikomą, kai neįvykdomas įsipareigojimas pranešti apie pagal teisėkūros procedūrą priimtos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę nuostatas (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 57 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

63 Kad būtų pasiektas šis tikslas, SESV 260 straipsnio 3 dalyje numatyta skirti, be kita ko, vienkartinę sumą kaip piniginę sankciją.

64 Įpareigojimas sumokėti vienkartinę sumą grindžiamas atitinkamos valstybės narės pareigų nevykdymo pasekmių privatiems ir viešiesiems interesams vertinimu, pavyzdžiui, kai įsipareigojimai buvo nevykdomi ilgą laiką (šiuo klausimu 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 59 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

65 Šiuo aspektu Komisija prašomų piniginių sankcijų pobūdį ir dydį motyvuoja atsižvelgdama į savo priimtas gaires, pavyzdžiui, esančias jos komunikatuose, kurios, nors ir neįpareigoja Teisingumo Teismo, bet prisideda prie Komisijos veiksmų skaidrumo, nuspėjamumo ir teisinio saugumo užtikrinimo (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 60 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

66 Kiek tai susiję su vienkartinės sumos skyrimo tikslingumu, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į nagrinėjamos bylos aplinkybes ir, kaip pats mano, reikalingą įtikinimo ar atgrasymo lygį, kiekvienoje byloje turi nustatyti tinkamas pinigines sankcijas, kad, be kita ko, būtų užkirstas kelias pasikartoti analogiškiems Sąjungos teisės pažeidimams (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 62 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

67 Šiuo atveju reikia pripažinti, kad nepaisant to, jog Vengrija per ikiteisminę procedūrą bendradarbiavo su Komisijos tarnybomis ir pranešė jai apie savo galiojančių teisės aktų nuostatas, kuriomis į nacionalinę teisę gali būti perkeliamos tam tikros Direktyvos 2019/1937 nuostatos, su nustatytu įsipareigojimų neįvykdymu susijusių teisinių ir faktinių aplinkybių visuma rodo, kad, siekiant veiksmingai užkirsti kelią analogiškiems Sąjungos teisės pažeidimams ateityje, reikia imtis atgrasomosios priemonės, kaip antai įpareigojimo sumokėti vienkartinę sumą. Visų pirma, tik gavusi 2022 m. liepos 22 d. pagrįstą nuomonę, Vengrija 2022 m. rugsėjo 13 d. pranešė šiai institucijai apie savo nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis, jos nuomone, į nacionalinę teisę perkeliamos tam tikros šios direktyvos nuostatos. Antra, šis pranešimas buvo pateiktas likus tik kelioms dienoms iki 2022 m. liepos 22 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos, nors nuostatos, apie kurias buvo pranešta tą dieną, jau galiojo nacionalinėje teisinėje sistemoje iki šios direktyvos priėmimo. Galiausiai, kaip pažymėta šio sprendimo 43 punkte, nuostatomis, apie kurias pranešta, direktyva nebuvo veiksmingai, konkrečiai ir išsamiai perkelta į nacionalinę teisę.

68 Pirma, reikia pažymėti, kad nuostatose, apie kurias pranešta iki 2022 m. liepos 22 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos, nebuvo jokios nuorodos į Direktyvą 2019/1937. Neginčytina, kad pranešimas, kurį valstybės narės turi pateikti pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą, skirtas padėti Komisijai įgyvendinti ESS 17 straipsnyje nurodytą užduotį prižiūrėti Sutarčių ir nuostatų, kurias institucijos priima remdamosi Sutartimis, taikymą. Minėtame pranešime turi būti pateikta pakankamai aiški ir tiksli informacija apie nacionalinės teisės normų, kuriomis perkeliama direktyva, turinį. Taigi, pranešime, prie kurio gali būti pridėta atitikties lentelė, nedviprasmiškai turi būti nurodytos įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, kuriomis, kaip mano valstybė narė, ji įvykdė įvairius įsipareigojimus pagal šią direktyvą. Nesant tokios informacijos, Komisija negali patikrinti, ar valstybė narė iš tikrųjų ir visiškai įgyvendino direktyvą (2019 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komisija / Belgija (SESV 260 straipsnio 3 dalis – Spartieji elektroninių ryšių tinklai)*, C-543/17, EU:C:2019:573, 51 punktas).

69 Antra, kaip priminta šio sprendimo 36 punkte, nors direktyvoje aiškiai numatyta valstybių narių pareiga užtikrinti, kad jos perkėlimo priemonėse būtų nuoroda į šią direktyvą arba tokia nuoroda būtų daroma jas oficialiai skelbiant, bet kuriuo atveju būtina, kad valstybės narės priimtų aiškų aptariamos direktyvos perkėlimo aktą.

70 Todėl, kadangi nuostatose, apie kurias Vengrija pranešė iki 2022 m. liepos 22 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos, nebuvo jokios nuorodos į Direktyvą 2019/1937 ir prie jų nebuvo pridėtas aiškinamasis dokumentas, jomis negalima remtis ginčijant įpareigojimą nagrinėjamu atveju sumokėti vienkartinę sumą.

71 Dėl šios vienkartinės sumos dydžio apskaičiavimo reikia priminti, kad pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį tik Teisingumo Teismas turi jurisdikciją skirti piniginę sankciją valstybei narei. Vis dėlto per procedūrą, pradėtą pagal šią nuostatą, Teisingumo Teismas turi tik ribotą diskreciją, nes tuo atveju, kai jis konstatuoja įsipareigojimų neįvykdymą, Komisijos pasiūlymai įpareigoja Teisingumo Teismą dėl piniginės sankcijos, kurią jis gali skirti, pobūdžio ir maksimalaus dydžio (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 67 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

72 Naudodamasis savo diskrecija šioje srityje, kuri apibrėžta Komisijos pasiūlymuose, Teisingumo Teismas turi nustatyti vienkartinės sumos, kurią valstybė narė gali būti įpareigota sumokėti pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, dydį taip, kad, pirma, jis atitiktų aplinkybes ir, antra, būtų proporcingas padarytam pažeidimui. Tarp šiuo aspektu svarbių veiksnių yra konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo sunkumas, jo trukmė ir atitinkamos valstybės narės mokumas (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 68 ir 87 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

73 Taip pat reikia priminti, kad įgyvendinant šią diskreciją gairės, kaip antai Komisijos komunikatai, neįpareigoja Teisingumo Teismo, bet prisideda prie Komisijos veiksmų skaidrumo, nuspėjamumo ir teisinio saugumo užtikrinimo, kai ši institucija teikia pasiūlymus Teisingumo Teismui (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 69 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

74 Šiuo atveju Komisija rėmėsi 2023 m. komunikatu, kad pagrįstų savo prašymą įpareigoti Vengriją sumokėti vienkartinę sumą ir nustatytų jos dydį.

75 Pirma, kiek tai susiję su konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo sunkumu, iš 2023 m. komunikato 3.2 punkto matyti, kad, Komisijos teigimu, nepranešimas apie nuostatas, kuriomis pagal teisėkūros procedūrą priimta direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, visada laikomas sunkiu. Vadinasi, tokio įsipareigojimų neįvykdymo atveju pateisinamas automatiškas sunkumo koeficiento 10 taikymas.

76 Vengrija ginčija šio koeficiento dydį ir automatišką jo taikymą konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo aplinkybėmis.

77 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pareiga priimti nuostatas, kad būtų užtikrintas visiškas direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę, ir pareiga apie jas pranešti Komisijai yra esminiai valstybių narių įsipareigojimai, siekiant užtikrinti visišką Sąjungos teisės veiksmingumą, todėl šių įsipareigojimų neįvykdymas neabejotinai laikytinas sunkiu (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 72 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

78 Šiuo atveju reikia pažymėti, kad Direktyva 2019/1937 yra esminė Sąjungos teisės priemonė, nes ja, remiantis jos 1 straipsniu, siejamu su jos 1 konstatuojamąja dalimi, nustatomi bendri minimalūs standartai, kuriais užtikrinama asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus srityse, kuriose šie pažeidimai gali ypač pakenkti bendrajam interesui, aukšto lygio subalansuota ir veiksminga apsauga. Nustatydama asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus profesinėje srityje, apsaugos sistemą, ši direktyva prisideda prie žalos viešajam interesui prevencijos ypač jautriose srityse, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų, pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos, aplinkos ar Sąjungos finansinių interesų apsaugos. Šios direktyvos nuostatose numatyta tiek viešojo, tiek privataus sektoriaus subjektų pareiga įdiegti vidaus pranešimų teikimo kanalus, pranešimų priėmimo ir tolesnių veiksmų procedūras, kartu užtikrinant asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, teises ir sąlygas, kuriomis jiems gali būti taikoma numatyta apsauga (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 73 punktas).

79 Visiškas Direktyvos 2019/1937 nuostatų neperkėlimas į nacionalinę teisę per nustatytą terminą neišvengiamai pažeidžia Sąjungos teisę ir vienodą bei veiksmingą jos taikymą, nes apie šios teisės pažeidimus gali būti nepranešta, jeigu apie juos žinantiems asmenims nesuteikiama apsauga nuo galimų atsakomųjų veiksmų (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 74 punktas).

80 Atsižvelgiant į tai, valstybei narei pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį skirtų piniginių sankcijų dydis, kaip priminta šio sprendimo 72 punkte, turi būti pritaikytas prie aplinkybių ir proporcingas padarytam pažeidimui (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 75 punktas).

81 Dėl šios priežasties Teisingumo Teismas nusprendė, kad automatiškas tokio pat sunkumo koeficiento taikymas visais atvejais, kai direktyva nėra visiškai perkelta į nacionalinę teisę ir dėl to nepranešama apie šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, neišvengiamai trukdo pritaikyti piniginių sankcijų dydį prie pažeidimo aplinkybių ir skirti proporcingas sankcijas (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 76 punktas).

82 Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas nurodė, kad darydama prielaidą, jog pareigos pranešti apie direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę priemones pažeidimas turi būti laikomas vienodai sunkiu nepriklausomai nuo direktyvos, Komisija neturi galimybės pritaikyti piniginių sankcijų atsižvelgdama į šios pareigos nevykdymo pasekmes privatiems ir viešiesiems interesams, kaip numatyta 2023 m. komunikato 3.2.2 punkte (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 77 punktas).

83 Šiuo atveju Vengrija atsiliepime į ieškinį nurodė, kad tam tikrų normų dėl asmenų, pranešančių apie teisės pažeidimus, apsaugos jos teisės aktuose buvo dar iki 2023 m. įstatymo Nr. XXV ir Vyriausybės nutarimo Nr. 225/2023 priėmimo.

84 2023 m. birželio 12 d. Vengrija pranešė Komisijai apie vienuolika įstatymų, kuriais, šios valstybės narės teigimu, į nacionalinę teisę perkeliamos tam tikros Direktyvos 2019/1937 nuostatos.

85 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad nebuvo įrodyta, jog šioje byloje konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo pasekmės privatiems ir viešiesiems interesams buvo tokios neigiamos, kaip jos būtų visiško Direktyvos 2019/1937 neperkėlimo į nacionalinę teisę atveju (šiuo klausimu žr. 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 92 punktą).

86 Vis dėlto nuostatos, apie kurias pranešė Vengrija, yra įtvirtintos skirtinguose nacionalinės teisės aktuose, ir jose, priešingai, nei reikalaujama pagal Direktyvos 2019/1937 26 straipsnio 3 dalį, nėra aiškios nuorodos į šioje direktyvoje numatytą apsaugą.

87 Konkrečių ir aiškių normų dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos, kaip antai įtvirtintos Direktyvoje 2019/1937, nebuvimas trukdo veiksmingai šių asmenų apsaugai, todėl gali neleisti vienodai ir veiksmingai taikyti tą teisę šios direktyvos taikymo srityse (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 94 punktas).

88 Kaip priminta šio sprendimo 78 punkte, nustatydama asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus profesinėje srityje, aukšto lygio apsaugą, ši direktyva prisideda prie žalos viešajam interesui prevencijos ypač jautriose srityse, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų, pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos, aplinkos ar Sąjungos finansinių interesų apsaugos (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 95 punktas).

89 Kaip nurodyta šio sprendimo 79 punkte, nesant veiksmingos apsaugos, asmenys, sužinoję apie Sąjungos teisės pažeidimą šiose srityse, gali nenorėti apie juos pranešti, nes dėl to jiems gali būti taikomi atsakomieji veiksmai (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 96 punktas).

90 Taigi, atsižvelgiant į Direktyvos 2019/1937 1 straipsnyje, siejamame su jos 1 konstatuojamąja dalimi, nurodytą tikslą, šią direktyvą į nacionalinę teisę visiškai ir tiksliai perkeliančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų nepriėmimas yra labai sunkus pažeidimas (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 97 punktas).

91 Dėl Vengrijos nurodytų lengvinančių aplinkybių reikia pabrėžti, kad argumentas, jog šiai valstybei narei pirmą kartą pradėta įsipareigojimų neįvykdymo procedūra pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, visiškai nesusijęs su Direktyvos 2019/1937 neperkėlimo į nacionalinę teisę pasekmėmis privatiems ir viešiesiems interesams. Be to, byloje C-310/12 ši valstybė narė turėjo gintis nuo ieškinio dėl šioje nuostatoje įtvirtintų įsipareigojimų neįvykdymo, kol, Vengrijai pranešus apie visišką 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų (OL L 312, 2008, p. 3) perkėlimą į nacionalinę teisę, Komisija jį atsiėmė.

92 Be to, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad valstybė narė negali jai pagal Sutartį tenkančių įsipareigojimų nevykdymo pateisinti aplinkybe, kad kitos valstybės narės taip pat nevykdo įsipareigojimų (2018 m. liepos 11 d. Sprendimo *Komisija / Belgija*, C-356/15, EU:C:2018:555, 106 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

93 Taigi Vengrija negali remtis kai kurių valstybių narių vėlavimu perkelti Direktyvą 2019/1937 į nacionalinę teisę kaip įsipareigojimų neįvykdymo sunkumą mažinančia aplinkybe.

94 Antra, vertinant pažeidimo trukmę reikia priminti, kad, kiek tai susiję su laikotarpio, į kurį reikia atsižvelgti nustatant vienkartinės sumos dydį, pradžia, data, į kurią reikia atsižvelgti siekiant įvertinti įsipareigojimų nevykdymo trukmę, yra ne pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga, bet diena, kurią baigiasi atitinkamoje direktyvoje nustatytas perkėlimo terminas, t. y. 2021 m. gruodžio 17 d. (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 80 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

95 Neginčijama, kad Vengrija per Direktyvos 2019/1937 26 straipsnio 1 dalyje numatytą perkėlimo į nacionalinę teisę terminą (t. y. iki 2021 m. gruodžio 17 d.) nepriėmė visų šią direktyvą į nacionalinę teisę konkrečiai ir visiškai perkeliančių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų ir apie jas nepranešė Komisijai, priešingai nei numatyta minėtos direktyvos 26 straipsnio 3 dalyje. Darytina išvada, kad nagrinėjamas įsipareigojimų neįvykdymas, kuris baigėsi tik 2023 m. liepos 24 d., įsigaliojus 2023 m. įstatymui Nr. XXV ir Vyriausybės nutarimui Nr. 225/2023, tęsėsi daugiau nei pusantrų metų.

96 Trečia, kiek tai susiję su atitinkamos valstybės narės mokumu, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad, nepažeidžiant Komisijos galimybės siūlyti finansines sankcijas, grindžiamas daugybe kriterijų, siekiant, be kita ko, išlaikyti pagrįstą skirtumą tarp įvairių valstybių narių, kaip pagrindiniu veiksniu reikia remtis valstybės narės BVP tam, kad būtų nustatytos pakankamai atgrasomos ir proporcingos sankcijos, siekiant veiksmingai užkirsti kelią analogiškų Sąjungos teisės pažeidimų pasikartojimui ateityje (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 81 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

97 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad reikia atsižvelgti į naujausius valstybės narės BVP pokyčius Teisingumo Teisme atliekamo faktinių aplinkybių nagrinėjimo dieną (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 82 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

98 Šiuo atveju koeficientas n, atspindintis atitinkamos valstybės narės mokumą, palyginti su kitų valstybių narių mokumu, kurį Komisija taiko pagal 2023 m. komunikato 3.4 ir 4.2 punktus, kaip matyti iš šio sprendimo 11 punkte nurodytos lygties, apibrėžiamas kaip atitinkamos valstybės narės BVP ir valstybių narių BVP vidurkio santykio, atitinkančio du trečdalius koeficiento n, ir atitinkamos valstybės gyventojų skaičiaus ir valstybių narių gyventojų skaičiaus vidurkio santykio, atitinkančio vieną trečdalį koeficiento n, svertinis geometrinis vidurkis. Komisija šį koeficiento n apskaičiavimo metodą pateisina tikslu išlaikyti pagrįstą valstybių narių koeficientų n skirtumą, palyginti su skaičiavimu, grindžiamu tik valstybių narių BVP, ir tikslu užtikrinti tam tikrą stabilumą apskaičiuojant koeficientą n, nes mažai tikėtina, kad gyventojų skaičius kasmet labai kistų (2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 83 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

99 Vis dėlto Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad, nustatant atitinkamos valstybės narės mokumą, koeficiento n apskaičiavimo metodas negali apimti atsižvelgimo į demografinį kriterijų pagal 2023 m. komunikato 3.4 ir 4.2 punktuose numatytą tvarką (šiuo klausimu žr. 2024 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Pranešėjų direktyva)*, C-147/23, EU:C:2024:346, 84–86 punktus).

100 Todėl, remiantis šio sprendimo 96 punkte nurodyta jurisprudencija ir nesant Komisijos pateikto atitinkamo kriterijaus, kuriuo būtų užtikrintas skaičiavimo stabilumas ir išlaikytas pagrįstas skirtumas tarp valstybėms narėms taikomų koeficientų n, vienkartinės sumos dydį reikėtų nustatyti atsižvelgiant į Vengrijos BVP vidurkį per paskutinius trejus metus.

101 Atsižvelgiant į šiuos argumentus ir į Teisingumo Teismui pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, kurioje numatyta, kad, kiek tai susiję su vienkartine suma, jis negali nustatyti didesnės sumos, nei nurodė Komisija, pripažintą diskreciją, konstatuotina, kad, siekiant veiksmingai užkirsti kelią ateityje pasikartoti pažeidimams, analogiškiems Direktyvos 2019/1937 26 straipsnio 1 ir 3 dalių pažeidimui ir kenkiantiems Sąjungos teisės veiksmingumui, reikia skirti 1 750 000 EUR dydžio vienkartinę sumą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

102 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Vengrija pralaimėjo bylą, o Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas, Vengrija padengia ne tik savo, bet ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

1. **Iki Europos Komisijos 2022 m. liepos 22 d. pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos nepriėmusi visų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reikalingų įsipareigojimams pagal 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos įvykdyti, ir nepranešusi apie šias nuostatas Komisijai, Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 26 straipsnio 1 ir 3 dalis.**

2. **Įpareigoti Vengriją sumokėti Europos Komisijai 1 750 000 EUR vienkartinę sumą.**

3. **Vengrija padengia savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.